

קורס 289.3047, תשע"ט 2019, סמסטר ב', יום ג', 10-14, 4 נ"ז

העצמה וארגונים

ד"ר עינת לבני

elavee@univ.haifa.ac.il

שעת קבלה: ימי שלישי, 9-10, בתיאום מראש. חדר 705 בניין אשכול

הידעתם? העצמה היא התחום הפופולרי ביותר ברשימת הספרים הנמכרים בישראל בשנת 2018.

תאור הקורס: מעבר להיותה של העצמה תחום עיסוק פופולרי ואקטואלי, העצמה היא מושג רב-מימדי מורכב המתייחס ליכולת ולמוטיבציה של לקוחות, אזרחים, עובדים וקהילות, לתפקד באופן אפקטיבי ועצמאי, ולפעול ולהשפיע במערכת יחסי הכוח בסביבתם. קידום תהליכים התורמים להעצמה מקבל חשיבות בכל מגזרי החברה. מטרתו של הקורס היא להקנות כלים להבנה וניתוח של הקשרים שבין ארגונים לבין העצמה של אוכלוסיות שונות (לקוחות, עובדים, קבוצות חברתיות שונות), כמו גם הקניית היכולת לפתח שיטות התערבות להעצמה בארגונים. לשם כך, נדון במודלים עיוניים וסוגיות יישומיות לגבי העצמה ברמת הפרט והקהילה. כמו כן, נבחן היבטים הקשורים למיומנויות, אמונות, תפישות עצמיות, עמדות, ומערכות מוטיבציוניות של עובדים, לקוחות ואזרחים, המשפיעים על רמות ותהליכי העצמה. מכיוון שהסביבה בה ארגונים מתפקדים משתנה בהתאם להתפתחויות טכנולוגיות שונות, נבחן גם את מקומם של היבטים טכנולוגיים והמידה בה טכנולוגיה תורמת (או מעכבת) להעצמה במישור האישי או החברתי. לבסוף, נלווה, נבחן וננתח פרויקטים עכשוויים הננקטים על ידי ארגונים מקומיים מסוגים שונים המכוונים להעצמה.

ציפיות ודרישות: הקורס מבוסס התנסות אישית ופועל כקבוצת למידה גמישה. ישנה ציפייה להשתתפות פעילה של כל התלמידים/ות, דרך קריאה, דיונים בכתה, ליווי וניתוח פרויקט העצמה מקומי, הצגות אישיות, ועוד.

מטלות עיקריות:

הצגת נושא המחקר בכיתה: 20%

עבודה מסכמת: 80%

(העבודה המסכמת בנויה משלושה שלבים: בחירת פרויקט העצמה מקומי על ידי הסטודנטים/ות, ליווי הפרויקט, עבודה מלאה).

העבודה המסכמת הינה תוצר אישי המבוסס על חומרים תיאורטיים בשילוב התנסות בשטח.

מהלך השיעורים: השיעורים יתקדמו בהתאם לקצב הפרויקטים האישיים ויורכבו משיעורים פרונטליים, פגישות אישיות והצגת הפרויקטים בכיתה על ידי הסטודנטים/ות.

מבוא: היכרות עם מושג ההעצמה

- סדן, א. (1996). העצמה ועבודה קהילתית. *חברה ורווחה*, טז(2), 143-162.
- סדן, א. (2008). העצמה כמושג מפתח בשיח ההומניזציה בזמננו. בתוך נ. אלוני (עורך). *דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי*. תל אביב: קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד. 48-
- Bartunek, J., and Spreitzer, G. (2006). The interdisciplinary career of a popular construct used in management: Empowerment in the late twentieth century. *Journal of Management Inquiry*, 15(3), 255-273.
- McGregor, S. (2005). Sustainable consumer empowerment through critical consumer education: a typology of consumer education approaches. *International Journal of Consumer Studies*, 29 (5), 437-447.
- Lee, M., & Koh, J. (2001). Is empowerment really a new concept?. *International journal of human resource management*, 12(4), 684-695.

העצמה ופערי דורות

- אלמוג, ע. ואלמוג, ת. (2015). דור ה Y - בישראל - דו"ח מחקר. חיפה: מוסד שמואל נאמן למדיניות, אנשים ישראל.
- Diffusion of Innovation* (חומר נבחר מרץ 2013 מתוך וויקיפדיה על וויקיפדיה (לקט): תפוצת חידושים
- Kucuk, S. U. (2009). Consumer empowerment model: From unspeakable to undeniable. *Direct Marketing: An International Journal*, 3(4), 327-342.
- Labrecque, L. I., vor dem Esche, J., Mathwick, C., Novak, T. P., & Hofacker, C. F. (2013). Consumer power: Evolution in the digital age. *J. of Interactive Marketing*, 27(4), 257-269.
- Pew Research Center (March 2014). *Millenials in Adulthood*. 5-13. Retrieved June 15, 2014: <http://www.pewsocialtrends.org/2014/03/07/millennials-in-adulthood/>

העצמת אוכלוסיות מוחלשות

- Small, M. L. (2006). Neighborhood institutions as resource brokers: Childcare centers, interorganizational ties, and resource access among the poor. *Social Problems*, 53(2), 274-292.
- Staples, L. H. (1990). Powerful ideas about empowerment. *Administration in Social Work*. 14(2), 29-42.

סטריאר, ר. (2012). שותפות חיפה להתרת שרשרת העוני: שותפויות קהילתיות לשינוי חברתי. <http://shutfut.haifa.ac.il/index.php/publications/14-shutfut-keilatit>

Boehm, A., & Staples, L. (2004). Empowerment: The point of view of consumers. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 85(2), 270-280.

העצמת נשים

Coleman, C. A. (2012). Construction of consumer vulnerability by gender and ethics of empowerment. *Gender, culture, and consumer behavior*, 3-32.

Olomukoro, C. O., & Adelere, O. O. (2015). Political empowerment of women through literacy education programmes in Nigeria. *Journal of Adult and Continuing Education*, 21(2), 3-23.

Sa'ar, A. (2016). *Economic Citizenship: Neoliberal Paradoxes of Empowerment*. Berghahn Books. 109-154.

העצמת חולים ומשתמשי שירותי בריאות

Alpay, L. L., Henkemans, O. B., Otten, W., Rövekamp, T. A., & Dumay, A. C. (2010). E-health applications and services for patient empowerment: directions for best practices in The Netherlands. *Telemedicine and e-Health*, 16(7), 787-791.

Aujoulata, I., d'Hooreb, W., Deccachea, A. (2007). Patient empowerment in theory and practice: Polysemy or cacophony? *Patient Education and Counseling*, 66(1), 13-20.

Loane, S. S., & D'Alessandro, S. (2014). Empowered and knowledgeable health consumers: The impact of online support groups on the doctor-patient relationship. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 22(3), 238-245.

Mano, R. S. (2014). Social media and online health services: A health empowerment perspective to online health information. *Computers in Human Behavior*, 39, 404-412.

העצמה פיננסית

Williams, T. (2007). Empowerment of whom and for what? Financial literacy education and the new regulation of consumer financial services. *Law & Policy*, 29(2), 226-256.

European Commission (2011). *Consumer Empowerment* (special Eurobarometer #342).

URL:

<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/search/empowerment/surveyKy/768>

Biron, M., & Bamberger, P. A. (2011). More than lip service: linking the intensity of empowerment initiatives to individual well-being and performance. *The International Journal of Human Resource Management*, 22(02), 258-278

Lavee, E., & Strier, R. (2018). Social workers' emotional labour with families in poverty: Neoliberal fatigue? *Child & Family Social Work*. 2018;1–9.

McShane, L., & Sabadoz, C. (2015). Rethinking the concept of consumer empowerment: recognizing consumers as citizens. *International Journal of Consumer Studies*, 39(5), 544-551.

Lavee, E., Cohen, N., and Nouman, H. (2018). Reinforcing state responsibility? Influences and Practices in Street-Level Bureaucrats' Engagement in Policy Design. *Public Administration*.